

**MATEMATIKA ÉRETTSÉGI TÍPUSFELADATOK
 EMELT SZINT**

Koordinátageometria

1)

- a) Egy derékszögű háromszög egyik oldalegyenese valamelyik koordinátatengely, egy másik oldalegyenesének egyenlete $2x + y = 10$, egyik csúcsa az origó. Hány ilyen tulajdonságú háromszög van? (6 pont)
- b) Jelölje e azokat az egyeneseket, amelynek egyenlete $2x + y = b$, ahol b valós paraméter. Mekkora lehet b értéke, ha tudjuk, hogy van közös pontja az így megadott e egyenesnek és az origó középpontú 4 egység sugarú körnek? (8 pont)

2) A $PQRS$ négyszög csúcsai: $P(3; -1)$, $Q(1; 3)$, $R(-6; 2)$ és $S(-5; -5)$.

Döntse el, hogy az alábbi három állítás közül melyik igaz és melyik hamis! Tegyen * jelet a táblázat megfelelő mezőibe. Válaszát indokolja, támassza alá számításokkal!

- a) A állítás: A $PQRS$ négyszögnek nincs derékszöge. (4 pont)
- b) B állítás: A $PQRS$ négyszög húrnégyszög. (4 pont)
- c) C állítás: A $PQRS$ négyszögnek nincs szimmetriacentruma. (5 pont)

	Igaz	Hamis
A		
B		
C		

3) Három ponthalmazt vizsgálunk a derékszögű koordináta-rendszer (S) síkjában. Az A halmazt pontosan azok a pontok alkotják, amelyek koordinátái: $4x - 3y \geq 18$, azaz $A := \{P(x; y) \in S \mid 4x - 3y \geq 18\}$;

a B halmazt pontosan azok a pontok alkotják, amelyek koordinátáira: $x^2 + y^2 - 6x + 4y - 12 \leq 0$,

azaz $B := \{P(x; y) \in S \mid x^2 + y^2 - 6x + 4y - 12 \leq 0\}$,

a C halmazt pontosan azok a pontok alkotják, amelyek koordinátáira: $y^2 = 4$, azaz $C := \{P(x; y) \in S \mid y^2 = 4\}$.

- a) Ábrázolja közös koordináta-rendszerben a három halmazt! Fogalmazza meg, milyen geometriai alakzatok az A , a B és a C halmaz pontjai! (8 pont)
- b) Ábrázolja újabb koordináta-rendszerben a $B \setminus A$ halmazt! Fogalmazza meg pontosan, hogy milyen geometriai alakzatot alkot ez a ponthalmaz? (4 pont)
- c) Ábrázolja a $B \cap C$ halmazt! Ennek a ponthalmaznak melyik $P(x; y)$ pontja van a legközelebb illetve a legtávolabb a koordináta-rendszer origójától? (4 pont)

4)

- a) Ábrázolja a $[0;6]$ intervallumon értelmezett $x \mapsto x^2 - 8x + 11$ hozzárendeléssel megadott függvényt (3 pont)
- b) Adja meg a $y = x^2 - 8x + 11$ egyenlettel megadott alakzat $P(5;-4)$ pontjában húzott érintőjének egyenletét. (11 pont)

5) Egy háromszög két oldalegyenese az x tengely és az $y = \frac{4}{3}x$ egyenletű egyenes. Ismerjük a háromszög beírt körének egyenletét is: $(x-4)^2 + (y-2)^2 = 4$. Írjuk fel a háromszög harmadik oldalegyenesének egyenletét, ha a háromszög egyenlő szárú és

- a) az alaplapja az x tengelyre illeszkedik (7 pont)
- b) az adott oldalegyenesek a háromszög száregyenesei! (9 pont)

6) Adott a $K(t) = t^2 + 6t + 5$ polinom. Jelölje H a koordinátasík azon $P(x;y)$ pontjainak halmazát, amelyekre $K(x) + K(y) \leq 0$.

- a) A H halmaz pontjai közül véletlenszerűen kiválasztunk egyet. Mennyi annak a valószínűsége, hogy a kiválasztott pont az $C(-3;3)$ ponttól 2 egységnél nem nagyobb távolságra van? (9 pont)

Az f függvényt a következőképpen definiáljuk:

$$f: \mathbb{R} \Rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x^2 + 6x + 5$$

- b) Számítsa ki az f függvény grafikonja és az x tengely által közbezárt síkidom területét! (7 pont)

7) Az $\underline{a}$ és $\underline{b}$ vektor koordinátái a t valós paraméter függvényében:

$$\underline{a} = (\cos t; \sin t) \text{ és } \underline{b} = (\sin^2 t; \cos^2 t)$$

- a) Adja meg $\underline{a}$ és $\underline{b}$ vektorok koordinátáinak pontos értékét, ha t az $\frac{5\pi}{6}$ számot jelöli! (2 pont)

- b) Mekkora az $\underline{a}$ és $\underline{b}$ vektorok hajlásszöge $t = \frac{5\pi}{6}$ esetén? (A keresett szöget fokban, egészre kerekítve adja meg!) (5 pont)

- c) Határozza meg t olyan valós értékeit, amelyek esetén $\underline{a}$ és $\underline{b}$ vektorok merőlegesek egymásra! (7 pont)

8) Egy egyenlő szárú háromszög szárainak metszéspontja $C(0;7)$ pont, a szárak hossza $\sqrt{53}$ egység. A háromszög másik két csúcsa $(A;B)$ illeszkedik az $y = -\frac{1}{4}x^2 + 1$ egyenletű parabolára.

- a) Számítsa ki az A és a B pont koordinátáit! (6 pont)

- b) Írja fel az ABC háromszög egyik száregyenésének egyenletét! Ennek az egyenesnek és a parabolának további közös pontja D . Határozza meg a D pont koordinátáit! (4 pont)

- c) Mekkora területű részekre bontja az ABC háromszöget a parabola íve? (6 pont)

9) Az $ABCD$ konvex négyszög oldalegyeneseinek egyenlete rendre:

$$DA : 3x - 4y - 20 = 0 \quad AB : 3x + 5y - 20 = 0$$

$$BC : 4x - 3y + 12 = 0 \quad CD : 5x + 3y + 15 = 0$$

- a) Igazolja, hogy a négyszög átlói az x és az y tengelyre illeszkednek, továbbá, hogy ennek a négyszögnek nincs derékszöge! (8 pont)
- b) Bizonyítsa be, hogy a négyszög húrnégyszög! (8 pont)

10) Az $x^2 = 2y$ egyenletű parabola az $x^2 + y^2 \leq 8$ egyenletű körlapot két részre vágja. Mekkora a konvex rész területe? Számolása során ne használja a π közelítő értékét! (16 pont)

11) Adott a síkbeli derékszögű koordináta-rendszerben az $x^2 + y^2 + 6x + 4y - 3 = 0$ egyenletű kör. Ebbe a körbe szabályos háromszöget írunk, amelynek egyik csúcsa $A(1; -2)$.

- a) Számítsa ki a szabályos háromszög másik két csúcsának koordinátáit! Pontos értékekkel számoljon! (11 pont)
- b) Véletlenszerűen kiválasztjuk az adott kör egy belső pontját. Mekkora a valószínűsége, hogy a kiválasztott pont a tekintett szabályos háromszögnek is belső pontja? Válaszát két tizedes jegyre kerekítve adja meg! (5 pont)

12) Írja fel annak az egyenesnek az egyenletét, amelyik illeszkedik a $P(2; 5)$ pontra, valamint az $x + y = 4$ és $x + y = 6$ egyeneseket olyan pontokban metszi, amelyek első koordinátájának különbsége 3. (16 pont)

13) Az $y = ax + b$ egyenletű egyenes illeszkedik a $(2; 6)$ pontra. Tudjuk, hogy $a < 0$. Jelölje az x tengely és az egyenes metszéspontját P , az y tengely és az egyenes metszéspontját pedig Q . Írja fel annak az egyenesnek az egyenletét, amelyre az OPQ háromszög területe a legkisebb, és számítsa ki a területét (O a koordináta-rendszer origóját jelöli)! (16 pont)

14) Az ABC háromszög oldalegyeneseinek egyenlete:

$$AB : y = 0$$

$$BC : x + 10y = 20$$

$$CA : y = \frac{1}{2}x - 4$$

- a) Számítsa ki a háromszög csúcspontjainak koordinátáit! (7 pont)
- b) Számítsa ki a háromszög B csúcsnál lévő belső szögét! (4 pont)

15) Egy háromszög két csúcsa $A(8; 2)$; $B(-1; 5)$ a C csúcs pedig illeszkedik az y tengelyre. A háromszög köré írt kör egyenlete: $x^2 + y^2 - 6x - 4y - 12 = 0$

- a) Adja meg a háromszög oldalfelező merőlegesei metszéspontjának koordinátáit! (3 pont)
- b) Adja meg a háromszög súlypontjának koordinátáit! (8 pont)

- 16) Az A pont helyvektora: $\overline{OA}(\lg a; \lg b)$; a B pont helyvektora: $\overline{OB}\left(\lg ab; \lg \frac{b}{a}\right)$, ahol a és b olyan valós számokat jelölnek, melyekre $0 < a < 1$, illetve $1 < b$ teljesül.
- Bizonyítsa be, hogy a B pont mindkét koordinátája nagyobb az A pont megfelelő koordinátáinál! (3 pont)
  - Bizonyítsa be, hogy az $\overline{OA} - \overline{OB}$ vektor merőleges az $\overline{OA}$ vektorra! (3 pont)
  - Mekkora az $\overline{OA}$ és $\overline{OB}$ vektorok hajlásszöge? (4 pont)
  - Legyen $a = \frac{1}{10}$, b pedig jelöljön tetszőleges 1-nél nagyobb valós számot. Adja meg (egyenletével, vagy a derékszögű koordináta-rendszerben ábrázolva) az A , illetve B pontok halmazát! (6 pont)
- 17) A Csendes-óceán egyik kis szigetétől keletre, a szigettől 16 km távolságban elsüllyedt egy föld körüli úton járó vitorlás. A legénység egy mentőcsónakban segísége vár, a náluk lévő jeladó készülék hatósugara mindössze 6 km. Amikor a vitorlás elsüllyedt, akkor a szigettől délre, a szigettől 24 km távolságra volt egy tengerjáró hajó. Ez a hajó állandóan északkeleti irányba halad, a hajótörtek pedig a vitorlás elsüllyedésének helyéről folyamatosan küldik a vészjeleket.
- Igazolja, hogy a tengerjáró legénysége észlelheti a segélykérő jelzést! (7 pont)
- Egy 1,5 km magasságban haladó repülőgép éppen a sziget felett van, amikor a repülőgép fedélzeti műszerei észlelik a tengerjáró hajót, amely a vitorlás elsüllyedése óta 20 km-t tett meg.
- Mekkora depresszió szög (lehajlási szög) alatt észlelik a műszerek a tengerjárót? Válaszát fokban, egészen kerekítve adja meg! Számításai során a Föld görbületétől tekintsen el! (7 pont)
- 18) A derékszögű koordináta-rendszerben az ABC háromszög csúcsai: $A(2;1)$, $B(7;-4)$, $C(11;p)$. Határozza meg a p paraméter pontos értékét, ha a háromszög B csúcsánál levő belső szöge 60° -os. (16 pont)
- 19) Az $ABCD$ húrtrapéz köré írt körének egyenlete $(x-3)^2 + (y-2)^2 = 100$. A húrtrapéz szimmetriatengelyének egyenlete $2x - y = 4$. A trapéz AB alapjának egy belső pontja $P(-5;1)$, BC szárának hossza pedig $10\sqrt{2}$ egység. Határozza meg a trapéz csúcsainak koordinátáit! (16 pont)